

**RAPPORT OM
FUGLELIVET I
OMRÅDET FRA KIRKEVIKA TIL RUD
GÅRD I NESODDEN KOMMUNE**

NORSK ORNITOLOGISK FORENING, AVDELING OSLO OG AKERSHUS

DESEMBER 1999

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	side 1
Innledning	side 1
Metode	side 2
Generell beskrivelse av området	side 2
Tabell: Forekomst av fugler	side 3
Forklaringer til tabellen	side 5

SAMMENDRAG

Norsk Ornitologisk Forening, avdeling Oslo og Akershus har foretatt en kartlegging av fuglelivet i området fra Nesodden kirke til Rud gård i Nesodden kommune. Området ble valgt ut fordi det inneholder ulike naturtyper, og mangfoldet i disse gir i seg selv et godt utgangspunkt for et rikt fugleliv. Området består av opparbeidet kulturlandskap ved kirken og gårder, løvskog med spredte storvokste eiketrær innimellom og mellom prestegården ved Nesodden kirke og Rud gård ligger det blandingskog av furu og gran. Av størrelse er området på ca 400 mål, og det ble taksert 10 ganger i perioden 20. mars til 19. juni.

Registreringene gir indikasjoner på at området er relativt fuglerikt. Resultatene viser at 60 ulike arter finnes i området når det tas hensyn til arter som har tilhold ved Bunnefjorden som i streng betydning, ikke er med i registreringsområdet. Artsmangfoldet er likevel variert og rikt, og dette har sammenheng med ulike typer av natur. I tillegg har området et rikt dyreliv. En fast bestand av elg og rådyr ble jevnlig observert, spor av hare ble sett, en mink ble sett og et hi av rev som også var i bruk, ble funnet.

Området har en relativt høy bestand av arter som naturlig hører hjemme i slike biotoper. Blandingskogen med stort innslag av furuskog, furukoller, noe gran med en del åpne områder innimellom, har en god bestand av særlig rødstrupe, men også måltrost, rødvingetrost, løvsanger, bokfink, grønnfink og kråke. Spesielt må et stort antall av gulspurv nevnes, likeså med jernspurv og gjerdesmett som er mer fåtallige arter til sammenligning med gulspurven. Granskogen hadde arter som rugde, toppmeis, granmeis og svartmeis. Løvskogene med eiketrærne, særlig ved Nesodden kirke og prestegården er særlig rik på sangere som munk og hagesanger. Også en stor del av bestanden av gråtrost, svarttrost, stær og gråspurv og pilfink hører til denne delen av området. Dette gjelder vel også for artene kjøttmeis og blåmeis.

Av mer spesielle arter for området kan stjertmeis, gransanger og rugde nevnes som alle hekker med stor sannsynlighet innenfor området. Spesielt må gransangeren framheves fordi den finnes spredt i hele området og hele fire par hekker med stor sannsynlighet. Området har også en bestand av grønnspekk, svartspekk og flaggspekk. Artene skogdue, vendehals og tornsanger ble alle sett eller hørt kun en gang i løpet av perioden, og det er derfor usikkert om de hekker. Skogdue og vendehals samt de andre artene vil med stor sannsynlighet finnes i området i framtiden.

Skogdua er sparsomt forekommende i Sør-Norge og hekker i ulike typer av løv- eller løvblandingskog. Vendehals er sårbar art som krever overvåking eller tiltak. Begge artene er sårbare og hensynskrevende i Norge pr 1996 i oversikt (rødliste) fra Direktoratet for naturforvaltning, se vedlegg.

Innledning

Formålet med undersøkelsen er å kartlegge og vurdere fuglelivet i området mellom Nesodden kirke, kirkevika og Rud gård. Området er valgt ut fordi det består av mange ulike typer av natur som gårder, kulturlandskap, løvskog med storvokste eiketrær innimellom, furu- og granskog. Største parten av området består av blandingskog med hovedvekt på furu, furukoller og noe granskog.

Området er geografisk plassert på Nesoddens østside, langs Bunnefjorden midtveis langs Nesoddlandet. Det strekker seg nesten mot Bunnefjorden og ligger mellom Bunnefjorden og Riksvei 156. Det anslås å være ca 400 mål. Store deler av området som ligger mellom Nesodden kirke og Rud gård ligger litt bortgjemt og øde og benyttes lite til tur- og rekreasjonsformål. Området rundt Nesodden kirke og prestegården med tilhørende hestehage er en del av boligbebyggelsen i området, og deler av denne blir benyttet til tur og rekreasjonsformål.

Rapporten er skrevet av Ellen Andreassen med faglig støtte av Svein Dale, og dataene som ligger til grunn for rapporten er feltarbeid utført av folk bosatt på Nesodden. Disse er Håkon Breivik Myhr, Håkon Skånland, Jan Berstad, Steinar Olsen, Knut Mellbye, Knut Ulseth, Kåre Ulseth, Finn Tjernshaugen, Svend Furu og Ellen Andreassen.

Metode

Området er besøkt 10 ganger i perioden 20.mars til 19.juni 1999. Intervallet inneholder følgende datoer: 20.3, 3.4, 5.4, 10.4, 24.4, 8.5, 23.5, 29.5, 7.6 og 19.6. Så godt som alle turene er foretatt fra soloppgang og utover, og feltarbeidet er blitt utført av minst to personer i lag ved hvert av besøkene. Området er stort, men er likevel forsøkt dekket ved hjelp av forutgående kartarbeid hvor gangruter for feltarbeid ble foreslått. Feltarbeidet har i stor grad fulgt disse gangrutene, og fuglenes adferd og ca antall er blitt notert ned underveis ettersom områdene ble besøkt.

Generell beskrivelse av området

Området ligger på østsiden av Nesodden kommune, Akershus fylke. Området er avgrenset av riksrevi 156, Jaerveien, i vest og Bunnefjorden i øst. Nesodden kirke og –prestegård hører med i nord og Rud gård innmark tilhører områdets sørende.

Med utgangspunkt i skille for rikspolitiske retningslinjer for kystsonen og regulerte områder i kommuneplanen, har vi delt inn i 5 delområder. Se kartskisse.

A1: Området er bannlagt i medhold av kulturminneloven (N)

Kornåkeren nord for Nesodden prestegård har kant av engvegetasjon og grovere or mot bekken. Den sørvendte beitehellinga for hest har innslag av hassel, hyll, einer og tornekraut. Mellomstor eik, ask og seljekraut vokser mot bekken. Mør øst (A2) vokser svært grov og gammel eik, lønn og alm. Noen høystubber av insekts spiste trær og gjerdestolper står igjen.

A2: Område som vi i registreringen knytter til A1 og A3 (N)

Naturtypen ligner A1 med lind, selje, ask og eik mot veien og en skinnere profil med gran og furu mot kollen. Ned mot bekken vokser åpen bøkeskog og tettere oreskog.

A3: Området er regulert til offentlig formål, bevaringsområde (NV)

Kirkegårdsarealet har beplantning av lønn, bjørk og asal. Nedre kirkegård har en randsone av eik, ask, osp og bjørk. Sør for dette er det et brakkområde med ugras eng og mye tistel. Åsene sør, øst og vest har gran-, furu- og blandingsskog med eik. Rundt prestegården vokser det frodig av lind, ask og syrin. Ned mot bekken er det grov eik og ask. Nord for kirka et tettere

kratt av løvtrær og bærbusker. Bekken som renner nordover gjennom åkerland er omgitt av flere meter høy tett kantskog av selje, pors m.m. Bekken renner videre gjennom tett bjørkeskog mot bøk- og oreskog ved bekkemøte.

B: Område utenfor rikspolitiske retningslinjer, sør for (SV) regulert område

Skogen i delområdet er preget av yngre blandingskog. Et østlig drag grense opp mot delområde C med mye tett vegetasjon, stedvis selje og pors. Noen koller stikker opp tørr furuskog. Randsonen rundt åkerlandskapet ved Rud gård har innslag av eik, einer, ask og lønn. De to sistnevnte med til dels grove trær. I denne randsonen rundt gården finner vi både fine rådyrkrybber, men også skjemmende fyllinger, bilvrak, containere og landbruksredskap.

C: Område øst for regulert område og innenfor rikspolitiske retningslinjer (Ø)

Oppe på plataet er det tørre koller med yngre stadier av furuskog og noen plantede granfelt. To fuktige drag nord-sør med svært tett, ung løvskog. Noen eldre hogstfelt med høyvokste gras/bregne enger som skjulested for rådyr. Stien nordøst over fra Rud gård er et studie av ulike felt med løvtrær som hassel/ask, osp/selje, bjørk og or.

Ellers er hellinga ned mot Bunnefjorden preget av blanding av gran og furu. Nede ved fjorden en del eldre naturtomter med småhus. Oppe i hellinga rett vest for Rudstrand er et parti med eldre granskog. Skogbunnen er fuktig med mose, marimjelle og bregner. Her ligger en del råtnende trær, preg av naturlig foryngelse.

Tabell: Forekomst av fugler ved Nesodden kirke til Rud gård

Forkortelser: S: Sannsynlig hekkfugl, T: Trekkfugl, B: Besøkende i hekketiden, ikke hekkende art

FUGLEARTER	Status	Antall Par eller Ind.	DELOMRÅDE				
			A1	A2	A3	B	C
Stokkand	B	1 par	Bunnefjorden				
Kvinand	B	20 ind.					
Siland	B	2 ind.					
Tjeld	B	10 ind.					
Fiskemåke	B	4-5 ind.					
Gråmåke	B	11 ind.					
Rugde	S	1 par			X		X
Skogdue	B	1 ind.					X
Ringdue	S	> 10 par	X	X	X	X	X
Tårnseier	S	> 3 par	X				
Vendehals	B	1 ind.	X				
Grønnspekk	S	2-3 par			X		X
Svartspekk	S	1-2 par		X	X		X
Flaggspett	S	2-3 par			X		X
Sanglerke	S	> 2 par	X		X		
Låvesvale	S	1 par	X				
Taksvale	S	> 3 par	X				

Heipiplerke	Trekk	Flere	X				
Linerle	S	3-4 par	X	X	X		X
Sidensvans	Trekk	Flere					
Gjerdsmett	S	> 5 par		X	X		X
Jernspurv	S	> 5 par		X	X	X	X
Rødstrupe	S	> 30 par	X	X	X	X	X
Svarttrost	S	> 15 par	X	X	X	X	X
Gråtrost	S	> 20 par	X	X	X	X	X
Måltrost	S	> 9 par	X	X	X	X	X
Rødvingetrost	S	> 15 par	X	X	X	X	X
Møller	S	2-3 par	X				X
Tornsanger	B	1 ind.			X		
Hagesanger	S	> 10 par	X	X	X	X	X
Munk	S	> 15 par	X	X	X	X	X
Gransanger	S	4 par	X	X	X	X	X
Løvsanger	S	> 20 par	X	X	X	X	X
Fuglekonge	S	> 5 par			X		X
Grå fluesnapper	B	1 ind.					X
S/H fluesnapper	B	1 ind.					X
Stjertmeis	S	> 1 par		X		X	
Løvmeis	B	1 ind.		X			
Granmeis	S	> 2 par				X	X
Toppmeis	S	> 1 par					X
Svartmeis	S	> 2 par				X	X
Blåmeis	S	> 15 par	X	X	X	X	X
Kjøttmeis	S	> 20 par	X	X	X	X	X
Spettmeis	S	> 6 par	X	X	X	X	X
Trekryper	S	> 1 par	X	X			
Nøtteskrike	S	1-2 par			X		X
Skjære	S	3-4 par	X		X	X	X
Kaie	B	Flere					
Kråke	S	> 5 par	X		X	X	X
Stær	S	> 5 par	X		X	X	X
Gråspurv	S	> 3 par	X		X		
Pilfink	S	> 6 par	X		X		
Bjørkefink	Trekk	Flere				X	X
Bokfink	S	> 20 par	X	X	X	X	X
Grønnefink	S	> 10 par	X	X	X	X	X
Stillits	B	1 ind.					X
Grønnsisik	S	> 3 par		X		X	X
Gråsisik	Trekk	Flere					
Dompap	B	4 ind.					
Gulspurv	S	> 20 par	X	X	X	X	X
Totalt		60 arter	30	24	32	25	38

Forklaringer til tabellen:

Stokkand

1 par og 1 individ fløy over området 10.4.99.

Kvinand

20 individer sett på Bunnefjorden 10.4.99.

Siland

2 individer sett på Bunnefjorden 10.4.99.

Tjeld

10 individer sett langs Bunnefjorden 10.4.99.

Fiskemåke

4-5 individer sett ved Nesodden kirke 19.6.99.

Gråmåke

Stort antall sett ved Bunnefjorden nedenfor Rud gård 5.4.99. 11 individer ble sett på kirkegården til Nesodden kirke 29.5.99.

Rugde

1 individ ble sett i området C den 3.4.99, 1 individ ble sett i samme område den 10.4.99, 2 individer (sannsynlig ett par) ble sett og hørt syngende over området A3 den 7.6.99.

Skogdue

1 individ sang i område C den 2.5.99.

Vendehals

1 individ sang i området A1 den 8.5.99.

Heipiplerke

2 individer sang under vårtrekket i området A1 den 8.5.99.

Sidensvans

Flere under trekk den 20.3.99.

Tornsanger

1 individ sang i området A3 den 7.6.99.

Grå fluesnapper

1 individ ble sett i området C den 19.6.99.

Svart/hvit fluesnapper

1 individ ble sett i området C den 19.6.99.

Stjertmeis

Reir ble funnet i området A2, men hekkingen ble mislykket på grunn av reirplyndring. Det er observert fugler i A2, men også 1 individ ble sett i området B den 20.3.99. Minst 1 par finnes i området totalt, muligens ett par til.

Løvmeis

1 individ ble sett i område A2 den 3.4.99.

Toppmeis

1 par ble funnet hekkende i området C. Flere individer ble sett i området, ved ett av besøkene ble 4 individer sett den 10.4.99, slik at det er sannsynlighet for at 1-2 par hekker innenfor området C.

Nøtteskrike

Reir ble funnet til 1 par i område C den 10.4.99. 1 par, sannsynligvis et annet par, ble sett i området A3 den 20.3.99, og 1 individ ble hørt varslende i område A3 den 3.4.99.

Kaie

Flere individer ble sett i området den 20.3.99.

Bjørkefink

Flere sang under vårtrekket fra 20.3 til 24.4.99 i områdene B, C og A3.

Stillits

1 individ sang i området A1 den 19.3.99.

Gråsisik

Flere på vårtrekk i området den 20.3.99.

Dompap

3 hunner og 1 hann ble sett den 20.3.99.

3. RØDLISTE FOR NORSKE HEKKEFUGLER

Tabell 1. Norsk rødliste.

Gjelder for norske hekkefugler. Unntaket er stellerand, som er tatt med fordi den er en globalt truet art som har en betydelig vinterbestand i Norge.

Tegnforklaring:

Ex	utgått/utryddet		
Ex?	utgått/utryddet for mindre enn 50 år siden	+	arten er truet i ett eller flere nordiske land, men ikke i Norden totalt sett.
E	direkte truet		
V	sårbar	S	sikker
R	sjelden	D	tilbakegang
V+	hensynskrevende	*	mangelfulle bestandsdata
I	usikker	L	lokal forekomst
K	utilstrekkelig kjent	Lw	lokal forekomst om vinteren
-	ikke truet/ikke vurdert		

Opplysninger fra Norden i tabell 1 er basert på Höjer (1995) og fra Europa på Tucker & Heath (1994).

		Norge 1996	Norge 1992	Norden 1995	Europa 1994
Glente	<i>Milvus milvus</i>	Ex	Ex	V+	S
Rapphøne	<i>Perdix perdix</i>	Ex?	K	V+	V
Hvitbrystlo	<i>Charadrius alexandrinus</i>	Ex	-	E	D
Klippedue	<i>Columba livia</i>	Ex?	Ex	Ex	S
Topplerke	<i>Galerida cristata</i>	Ex?	Ex?	V+	D*
Kornspurv	<i>Miliaria calandra</i>	Ex	Ex	V+	S*
Dverggås	<i>Anser erythropus</i>	E	E	E	V
Åkerrikse	<i>Crex crex</i>	E	E	V+	V
Sørlig myrsnipe	<i>Calidris alpina schinzii</i>	E	-	V+	-
Nordlig sildemåke	<i>Larus fuscus fuscus</i>	E	E	V+	-
Sørlig gulerle	<i>Motacilla flava flava</i>	E	-	+	-
Engelsk gulerle	<i>Motacilla flava flavissima</i>	E	-	+	-
Hortulan	<i>Emberiza hortulana</i>	E	V	+	V*
Stellerand	<i>Polysticta stelleri</i>	V	-	-	Lw
Hønschauk	<i>Accipiter gentilis</i>	V	I	+	S
Kongeørn	<i>Aquila chrysaetos</i>	V	V	V+	R
Fiskeørn	<i>Pandion haliaetus</i>	V	V	V+	R
Jaktfalk	<i>Falco rusticolus</i>	V	V	V+	V
Vandrefalk	<i>Falco peregrinus</i>	V	E	V	R
Lomvi	<i>Uria aalge</i>	V	V	+	S
Polarlomvi	<i>Uria lomvia</i>	V	V	+	S
Lunde	<i>Fratercula arctica</i>	V	V	+	V
Skogdue	<i>Columba oenas</i>	V	K	+	S

Hubro	<i>Bubo bubo</i>	V	V	V+	V
Snøugle	<i>Nyctea scandiaca</i>	V	R	R	V
Vendehals	<i>Jynx torquilla</i>	V	I	+	D
Hvittryggspett	<i>Dendrocopos leucotos</i>	V	V	V	S
Fjellerke	<i>Eremophila alpestris</i>	V	K	V	S*
Sangsvane	<i>Cygnus cygnus</i>	R	K	+	S
Stjertand	<i>Anas acuta</i>	R	R	V+	V
Skjeand	<i>Anas clypeata</i>	R	R	+	S
Lappfiskand	<i>Mergus albellus</i>	R	R	+	V
Sivhauk	<i>Circus aeroginosus</i>	R	-	+	S
Myrhauk	<i>Circus cyaneus</i>	R	R	+	V
Lerkefalk	<i>Falco subbuteo</i>	R	R	+	S
Vannrikse	<i>Rallus aquaticus</i>	R	R	+	S*
Myrrikse	<i>Porzana porzana</i>	R	R	V+	S
Dverglo	<i>Charadrius dubius</i>	R	R	+	S*
Svarthalespove	<i>Limosa limosa</i>	R	R	+	V
Slagugle	<i>Strix uralensis</i>	R	R	V+	S*
Lappugle	<i>Strix nebulosa</i>	R	R	+	S
Trelerke	<i>Lullula arborea</i>	R	R	+	V
Smålom	<i>Gavia stellata</i>	V+	K	+	V
Storlom	<i>Gavia arctica</i>	V+	K	V+	V
Havørn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	V+	V	V	R
Trane	<i>Grus grus</i>	V+	V	+	V
Teist	<i>Cephus grylle</i>	V+	K	+	D
Dvergspett	<i>Dendrocopos minor</i>	V+	K	V+	S
Sædgås	<i>Anser fabalis</i>	I	V	V+	S
Fjellmyrløper	<i>Limicola falcinellus</i>	I	V	+	V*
Dobbeltbekkasin	<i>Gallinago media</i>	I	V	V+	V*
Nattravn	<i>Caprimulgus europaeus</i>	I	I	+	D*
Vepsevåk	<i>Pernis apivorus</i>	K	K	+	S
Vaktel	<i>Coturnix coturnix</i>	K	K	R	V
Gråspett	<i>Picus canus</i>	K	K	R	D

